

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ

Розвиток банківської системи тісно пов'язаний із створенням ефективного механізму управління банківською діяльністю, ефективною системою нагляду, контролю та фінансової безпеки. Це вимагає поглибленого вивчення основ сучасної банківської системи, характеру та особливостей її функціонування в умовах ринкової економіки, наслідування та вивчення світового досвіду, розуміння можливості розвитку фінансово-кредитної системи країни.

Сьогодні українська банківська система є важливою частиною фінансової системи країни, важливою ланкою господарського механізму, і її реформування передуює змінам в інших галузях економіки [2]. Для нормального функціонування національної банківської системи важливою є ефективна законодавча база, що регулює правовий статус банків та банківську діяльність у суміжних сферах.

Обґрунтовано, що комерційним банкам доцільно організувати свою діяльність у такий спосіб, щоб процес кредитування приносив дохід, а процес стягнення був максимально ефективним і не порушував законні права та інтереси позичальників. Такий механізм складатиметься із трьох основних складових:

а) НБУ та національні регулюючі органи повинні посилити банківський нагляд. Швидке визнання збитків за кредитами має вирішальне значення для відновлення банківських балансів.

Банкам доцільно запропонувати розробити комплексні плани щодо непрацюючих кредитів та виконати цільові показники реструктуризації кредитів у розумні терміни. Від них також варто зажадати відкладати більше капіталу для кредитів, що не обслуговуються, які надто довго залишаються в їхніх книгах, і прийняти більш консервативну оцінку резервів і забезпечення, щоб сприяти якнайшвидшому врегулюванню;

б) необхідні реформи, щоб зробити режими банкрутства ефективними та полегшити стягнення боргів. Нині існують великі розбіжності у правових рамках. Недовгі судові процедури, міцна інституційна база і масштабне використання позасудових механізмів підвищують вартість стягнення застави і, отже, полегшить банкам звільнення від безнадійних кредитів. Широка участь державних кредиторів у вирішенні цих кредитів має значення;

в) необхідно розвивати активні ринки проблемних активів. Ліквідний ринок може пов'язати банки (продавців) із спеціалізованими інвесторами (покупцями), які мають досвід управління знеціненими активами. Нерідко компанії з управління активами, яку підтримує держава, може відіграти важливу роль у запуску такого ринку. Це складна програма реформ, але потенційна віддача висока, тоді як відкладання вирішення проблемних кредитів збільшує ризик стагнації [1].

Основним джерелом збільшення особистої капітальної бази державного банку є його прибуток. Чим більша сума одержаного прибутку в результаті господарської діяльності, тим менше грошей необхідно використовувати із зовнішніх джерел, а це збільшує конкурентоспроможність державного банку на ринку. Прибуток є важливим джерелом зростання ринкової вартості державного банку.

Таким чином, виходячи з вище перерахованих чинників, можна зробити висновок, що для розвитку банку необхідно отримувати прибуток від своєї діяльності, завоювати довіру клієнтів.

Основний напрям фінансової безпеки банків повинен орієнтуватися на підвищення економічної ефективності і мати своєю метою ріст обсягу та ефективності використання фінансових ресурсів. Однак має місце і низка слабких сторін, які є негативними чинниками в боротьбі за банківську безпеку.

Дослідження банківської системи України за 2018–2022 роки дало змогу виокремити основні загрози, для фінансової безпеки банківського сектору. До них варто віднести такі:

- зatoryжні воєнні дії на території України;
- економічний спад в державі;
- коливання національного курсу;
- зменшення рівня ліквідності активів банківських установ;
- інфляція;
- відтік капіталу з держави;
- кібератаки та терор з боку держави-терористки [4].

Кризові процеси в сучасному банківському секторі багато в чому визначаються недостатнім рівнем планування й управління банківським капіталом. При цьому найважливішим завданням є розроблення стратегії зростання капіталу відповідно до ризиків, що супроводжують банківську діяльність, що дало б змогу нарощувати капітал з урахуванням інтересів власників і менеджерів.

Для вирішення проблем поточного розвитку банківської системи та стабілізації умов її функціонування необхідно вжити низку заходів, спрямованих на: запровадження нових депозитних схем, реструктуризацію та ліквідацію банків. Необхідно запроваджувати та виконувати нормативно- правові акти НБУ щодо регулювання діяльності комерційних банків та створювати умови для залучення інвестицій у вітчизняну банківську систему в межах, що не спричиняють значних фінансових ризиків [3]. Очікується, що банківська сфера зосередиться на зростанні обсягів кредитування. Це зумовлено більшим накопиченням ліквідності в банківській системі, більшими залишками на рахунках та зростанням інвестицій банків у державні облігації.

До основних завдань які стоять перед Національним банком України є створення оптимальних умов для виконання банками своїх функцій та обслуговування населення в умовах війни, зменшуючи негативний вплив військової агресії на банківську систему. Під час російської військової агресії банківська система України стикнулася із великою кількістю ризиків які впливають на основні банківські операції. До них належать:

- зростання макроекономічного ризику, який виражається сильним спадом економіки та дефіцитом бюджету;
- зростання ризику капіталу – капітал з початку війни змінився незначно, але якщо війна буде довгою, ризик посилиться;
- зростання кредитного ризику, що пояснюється падінням доходів населення, припиненням роботи підприємств;
- зростання валютного ризику, але фіксація обмінного курсу та збалансовані валютні позиції поки що стримують цей ризик;
- ризик прибутковості вважається високим через збитки за кредитами та відрахування до резервів за кредитними збитками [4].

Воєнні дії на території України впливають на всі прояви життя і на банківську систему. За допомогою регулятивної та ефективної діяльності Національного банку України банківська система швидко адаптувалась до колосальних змін і всупереч війні, терору та кібератакам стабільно функціонує.

У післявоєнний період банківським установам важливо відновити банківську систему України, шляхом здійснення ефективної операційно потрібно здійснити заходи відновлення і розвитку фінансового сектору шляхом здійснення операційної та інвестиційної діяльності.

Тому для того, щоб дати українським банкам конкурентну перевагу, потрібно розширити кредитну програму. Відсутність реформ обмежує можливості для економічного розвитку. Через низький рівень економічної активності банки зіткнулися з браком якісних позичальників і перспективних програм кредитування. З метою підвищення фінансової стійкості українських банків та забезпечення стабільності вітчизняної банківської системи Національному банку України, як головному регулятору всієї банківської системи, необхідно в майбутньому вжити ряд заходів:

- щорічне тестування банків незалежними аудиторами та аналіз якості їх активів. Надалі НБУ має забезпечити повну прозорість діяльності та фінансового стану банківських установ;
- сприяння подальшому зменшенню кількості банків, які з'являються на ринку в результаті злиття.

Отже, можна зробити висновок, що вирішення поточних проблем банківської діяльності в Україні потребує комплексу заходів щодо забезпечення загальної економічної стабільності, відновлення довіри до банківського сектору та підвищення ефективності банківського сектору. Нагляд за банківською системою здійснює НБУ. Реалізація запропонованих заходів дозволить мінімізувати вплив негативних чинників та окреслити умови для подальшого розвитку банківського сектору України.

Список використаної літератури:

1. Андрос С.В., Герасимчук В.Г. Механізм врегулювання проблемних банківських кредитів в умовах війни // Механізм врегулювання проблемних банківських кредитів в умовах війни, 2023. № 1 (65). С. 12-25.
2. Вербицька В.-С. Р. Перспективи розвитку банківського бізнесу в Україні // Проблеми та перспективи розвитку бізнесу в Україні, 2 березня 2023 р. С. 36-38.
3. Пурій Г. М. Сучасний стан та перспективи розвитку банківської системи України. Фінансовий простір. 2017. № 3(27). С. 41–45.
4. Ситник Н.С., Прицак Я.М. Банківська система України в умовах війни: ризики та оцінка безпеки // «Молодий вчений» • № 6 (118) • червень, 2023 р. С. 94-99.